

Вітаємо!

Український інформаційно-видавничий центр «Галактика» за участі першого Президента України Леоніда Кравчука, Верховної Ради і народних депутатів, органів місцевого самоврядування та громадськості у Національному проєкті «Гордість нації» спільно відзначають досягнення людей – меценатів та благодійників, політичних і громадських лідерів, працівників різних галузей, хто своєю невтомною працею розвиває українське суспільство і творить історію держави.

Щойно цієї високої нагороди удостоєний Анатолій Гайворонський, голова Асоціації фермерів та приватних землевласників Дніпропетровської області, визнаний лідер хліборобів краю. Ви, Анатолію Івановичу, чутливо сприймаєте своїм добрим серцем усі біди і радощі хліборобського буття у відновленій державі, і цей орден – заслу-

жене визнання Вашої подвижницької діяльності на шляху захисту інтересів людини праці і становлення правової держави. Бажаємо Вам незгасимого оптимізму, родинного щастя, козацького здоров'я, всебічної підтримки колег і сподвижників! Нехай Ваша енергія і величезний досвід і надалі всебічно допомагають Асоціації, «Силі Єдності» та Україні!

З повагою – колектив редакції «Фермер Придніпров'я».

Молитва

Єдності Фотofакт

Восьмого вересня з нагоди 30-річчя незалежності України відбувся 9 Національний молитовний сніданок України, на який я був запрошений та де мав честь звернутися до учасників поважного зібрання зі словами привітання. Молилися за квітуче майбутнє України, за кожного українця, за майбутнє наших дітей. На заході були присутні конгресмени США, депутати Європарламенту, різні релігійні конфесії, депутати та бізнесмени України. Незважаючи на політичні погляди, всіх об'єднала віра і бажання зробити Україну заможною та щасливою. Чому б так депутатам не об'єднатися під куполом ВР, прийняти ряд доленосних, важливих законів, які б дали можливість встановити верховенство права та невідворотність покарання, що дасть можливість нашій державі розвиватися і об'єднає всю країну.

Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ, очільник всеукраїнської політичної партії «Сила єдності».

Компенсацію за вилучені землі обіцяють виплатити

Триває будівництво основи об'їзної дороги Н-31 Дніпро – Царичанка – Кобеляки – Решетилівка на фінальній ділянці завдовжки 29,5 км, від каналу Дніпро – Донбас до межі з Полтавщиною. Остаточний варіант її був скоригований шляховиками в квітні 2020-го, тому більше двох сотень власників паїв Царичанського району несподівано дізналися, що приблизно півгектара з їхньої заробленої працею в колгоспі ріллі намічені під автошлях. Вже цього сезону землі вилучені, тож фермери і орендарі навіть подекуди втратили в травні посіви пшениці в гарному стані.

А нещодавно Лариса Трень із Китайгородської ОТГ звернулася до «Фермера Придніпров'я» із колективним запитом:

- Ми розуміємо важливість дороги на Київ, але прагнемо ясності і прозорості. Більшість наших людей дали згоду на виготовлення державних актів зі зменшеною площею землі, з компенсацією за вилучене. Вже цього сезону орендну плату нам зменшили, а про компенсацію нічого не чути. Допоможіть відстояти наші порушені права! На це злободенне для багатьох питання юрист Сергій Серкізюк, представник підрайонної органі-

зації Служби автодоріг у Дніпропетровській області, дав таку відповідь:

- У Китайгородській ОТГ землі 85 власників частково підлягають викупу для суспільних потреб. Біля 45 людей вже дали згоду на поділ земельної ділянки та виготовлення права власності на 2 ділянки. Восьмого вересня ми подали клопотання до Дніпровської РДА щодо ухвалення розпорядження про викуп землі. Після цього кожному власнику землі буде направлено повідомлення про це, на відповідь надається 30 днів. У разі згоди у жовтні почнемо укладати в державного нотаріуса угоди про викуп, від держави право підпису має лише голова Дніпровської РДА Микита Загрійчук. Тому процес буде не швидким, прошу всіх з розумінням до цього поставитися. По Могилівській сільраді справи йдуть швидше, там 56 чоловік у жовтні вже отримають викуп. У Царичанській селищній раді працюємо з 47 власниками і в Ляшківській сільській – з 55-ма. У Могилеві землі оцінені експертами в 75 тисяч гривень за гектар, думаю, і в інших сільрадах орієнтовно буде така ж вартість.

Підготував Григорій МИКОЛАЙЧУК.

«Гаряча» лінія правової допомоги у випадках рейдерства – (044) 585-90-10

Про неї в Києві 7 вересня під час круглого столу «Громадська антирейдерська платформа. Презентація та обговорення заходів протидії рейдерству та захисту права власності в умовах ринку землі» повідомив аграріям заступник міністра аграрної політики Тарас Дзьоба. І запевнив, що міністерство готове до захисту власників землі і фермерів у ринкових умовах:

- Наше відомство перебуває в процесі інституційної трансформації, на передньому краї інституційних змін в країні. Ми відіграємо провідну роль у проведенні земельної реформи і пов'язаних з цим процесів. Мінагрополітики готове активно долучатися до співпраці з громадами у протидії рейдерству. Разом з Держгеокадастром вживатимемо всіх необхідних заходів.

Метою «Громадської антирейдерської платформи» є посилення системи протидії рейдерству, вдосконалення механізмів захисту майнових прав у аграрному секторі, підвищення правової культури населення України. Об'єднання започатковане за підтримки програми USAID AGRO на початку 2021 року разом із Нотаріальною палатою України, Національною асоціацією адвокатів України, Всеукраїнською асоціацією громад, Всеукраїнською аграр-

ною радою, Бізнес-Вартою, Асоціацією фермерів та приватних землевласників Дніпропетровської області. Очільник Асоціації Анатолій Гайворонський наголосив у промові, що у Дніпропетровщині рейдерство має «дах», а «криють» атаки на фермерів місцева ОДА, прокуратура та поліція.

Після заходу голова Всеукраїнського конгресу фермерів Іван Слободяник підсумував у соцмережах:

- Всі зацікавлені, щоб не було потрясінь з власністю на землю. Не буду тішити ілюзіями, що рейдерству кінець, але щиро вірю, що заволодіти чужим стане набагато складніше.

Вл. інф.

«Дивоцвіт» у Петриківці зажив нової слави

Всесвітньовідома Петриківка 4 вересня знову дивувала тисячі земляків та гостей зі свого й інших країв національним колоритом і величезною кількістю яскравих сувенірів, посуду, іграшок та всякої всячини. Ця зроблена умілими руками гарнота – від гребінця до меблів, за висловом одного з відвідувачів, прикрашена петриківським розписом, була виставлена на кілометрах ярмаркових площ. Цього разу був встановлений ще один рекорд України – 6 майстрів розписали найбільшу в світі тарілку, діаметром чотири з половиною метри! До речі, художній розпис ще два століття тому був поширений в Україні. А окремі речі з візерунками петриківського розпису збереглися в музеях ще з XVIII-го століття. На початку знаменитої повісті Миколи Гоголя «Сорочинський ярмарок», надрукованої в 1832 році, читаємо: «Гори горшків, закутаних у сіно, поволі сунули, здається, нудьгуючи зі своєї неволі й темряви; подекуди тільки яка-небудь розмальована яскраво миска чи макітра хвастовито висувалася з високо піднятого на возі плоту й привертала розчулені погляди прихильників розкоші».

Із сільських громад усієї Січеславщини прибули до Петриківки і аматори сцени, співаки та музиканти, щоб порадувати українськими піснями та мелодіями павільйонів, а на основній сцені виступали і міські хорові колективи. Скрізь усміхнені відвідувачі, переважно у вишиванках, раді святу українського духу після торішньої карантинної перерви. Мимоволі згадалася відома давня пісня:

*- Мені нудно в хаті жить.
Ой, вези ж мене із дому,
Де багачко грому, грому,
Де гопцюють все дівки,
Де гуляють парубки!*

Тож розгулятися і змістовно відпочити з родиною було де. Це і виставка-ярмарок декоративно-вжиткового мистецтва, козацькі і спортивні змагання, фотозони тощо. Для розваг дітей були батути, гірки, каруселі, конкурси, для старших - майстер-класи з петриківського розпису, гончарства, художньої різьби на овочах і фруктах, плетіння з соломи, вишивки. Була і традиційна українська кухня з «галявинами» вареників, сала, випічки, меду й інших смаколиків. «Дивоцвіт» щороку вражає кожного, хто вперше чи й ні в Петриківці торкається серцем глибин українського мистецтва. Отож розчарованих у селищі першої суботи вересня певно ж не було. А хто і коли «породив» це свято? Звідки пішла назва?

Як починався «Дивоцвіт»

Про це наша сьогоднішня розмова із привітним, енергійним Миколою Чирвою - заслуженим працівником культури, членом Національної спілки майстрів народних ремесел, режисером-постановником першого «Дивоцвіту» в Петриківці.

- Миколо Лукичу, як починалося це величне і шановане людьми свято, відоме тепер і за межами Січеславщини і навіть України? Хто автор напрочуд вдалої його назви?

- Тепер дехто прагне направити історію Петриківки в «потрібне» певним владомощам русло, це таке ли-зоблюдство! Одна з наших газет щойно написала, буцім-то «Дивоцвіт» почався 2004-го, а біля його витоків стояли люди, котрі у 90-х роках цуралися ідеї відродження України. Насправді все було по-іншому. Ще у 80-х роках київські кінематографісти зняли цікавий фільм про Петриківку і народних майстрів, під назвою «Петриківський дивоцвіт». Тож назва свята пішла звідти. А в 1992-му у голови Асоціації молодіжних організацій Тетяни Кострової з Дніпра зародилася ідея провести кількадечний фестиваль народних ремесел в обласному центрі, а один день присвятити Петриківці. Вона попрохала осередок Народного Руху Петриківського району, який я тоді очолював, організувати захід. Довелося переконувати її, що фестиваль слід проводити лише в Петриківці, де сама енергія землі надихає людей на творчість! Добре допоміг тоді заслужений майстер народної творчості України Федір Панко, голова журі фестивалю. Разом ми і переломили ситуацію. Хоча спроби перетягти «Дивоцвіт» до Дніпра були і далі. А свято туди завжди прибувало набагато менше майстрів і приходило людей, ніж у Петриківці.

- А в селищі всі сприйняли і підтримали задум, чи було і певне нерозуміння?

- Ой, ще й яке! Чиновники, які не за район і свою державу, а за свої крісла, говорили: «Що ви оце творите? Кому воно треба?» Я написав сценарій, відніс його до райради, а там ще комуністи сиділи. Зв'язалися з архітектором Володимиром Наконечним, він підтримав нашу ідею про встановлення пам'ятника кошовому отаману Запорізької січі, засновнику селища Петру Калнишевському. Але чиновники відповідали: «Землі на це – немає, бензину – немає, граніту теж катма!»

- І як Ви вирішили ці проблеми, хто допоміг?

- Мені надали поміч 8 студентів місцевого ПТУ, ми з ними нарізали дерну. Потім знайшли на межі Гречаного і Сорочиного 3 камені, з рухівцями, яким довелося стати стропалами, перевезли їх. Камінь символізував шапку козака, що підіймається із землі, це був символ відродження України. Одразу після свята хтось все прибрав, вже із вирізьбленим на камені Наконечним написом «Тут буде пам'ятник Петру Калнишевському». Довелося знову воювати за повернення освяченої реліквії.

- Миколо Лукичу, видно, в селищі була неабияка веремія з приводу нового свята. Хто ж «дав добро» першому «Дивоцвіту»?

- Сценарій потрапив на очі тодішньому представнику Президента України у Петриківському районі Миколі Швидкому. І він розпорядився – надати мені тижневу відпустку з роботи в художній школі. То я цей тиждень мов коняка працював. А відділ культури очолював рухівець Анатолій Лисенко, він потужно включився в роботу. Допомогали і художники Олена і Валерій Зінчуки, Тамара Морока, Андрій Пікуш, Наталя Рибак, акомпаніатор Василь Біленко та інші люди. Поетеса Леся Міщенко створила прекрасний вірш про Степ і Калниша.

- І як пройшов той перший «Дивоцвіт», що особливо запам'яталося?

- За сценарієм по периметру стадіону розташували павільйони будинків культури Петриківського району, і у кожному грали троїсті музики. Тоді ще були вправні музиканти в селах, які власними руками і душею радували людей. Села привезли і гарні вироби народних майстрів, були широко представлені петриківські художники. А з Дніпра приїхали 18 «Ікаріусів» з людьми, в кожному по 45 пасажирів! Керівники району їх зустрічали, а я був у павільйоні. Така кількість гостей стала несподіванкою, було і багато земляків. Та все пройшло по європейськи, всі залишилися задоволеними. Після свята люди говорили: Чирва і Лисенко дали дихнути Петриківському району!

- А якщо порівняти той перший «Дивоцвіт» і сьогоднішній, які зміни сталися?

- Суттєво збільшилися експозиції, виставкові площі, до нас потяглися майстри зі всієї України. Багато людей відвідують це величне свято відродженої України, щоб його незабутня атмосфера жила з ними цілий рік.. Неабиякий поштовх розвою «Дивоцвіту» дало рішення ЮНЕСКО 5 грудня 2013-го, тоді петриківський розпис було внесено до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства. Є і негативні явища, коли обласні структури «миють» кошти завдяки Петриківці, а художники про це ні сном, ні духом. Буває, що гості з Дніпра вітають присутніх російською, навіть в час сучасної війни! Тепер українська мова - єдиний засіб збереження нашої нації, вона робить московську агресію неможливою, бо кремлівським зайдам не буде підстав «захищати» їхній язик на нашій землі та «визволяти» його носіїв.

Дуже вразила і сучасна адмінреформа, галопом проведена так званими «слугами народу». Вони знищили відроджений нами з великими потугами в 1991-му Петриківський район, загнали його в неоковирне гігантське об'єднання – від Кобеляк до Нікополя! А в єдину ОТГ, до однієї купи, залигали майже увесь Петриківський район! Це аж 17 чималих сіл, тепер апарат Петриківської ОТГ налічує 288 чоловік! Та це не децентралізація, а примусова централізація. Оця вся ахінея «слуг» має луснути за пару років.

- Дійсно, люди на таку адмінреформу згоди не давали, це порушення Конституції, як і чимало іншого за монополією «слуг». Іще за темою розмови питання - «Дивоцвіт» схожий із Сорочинським ярмарком?

- У нас краще. На Сорочинському ярмарку панує перекупник, там багато ширвжитку, який до народного мистецтва ніяким боком. Так само і в Києві на Узвозі владарює перекупник, а справжні майстри загнані в бічні вулички. У Петриківці зберігається той народний колорит, якого немає ніде! Наскільки багатий і творчий наш український люд, це у Петриківці гарно видно.

- Миколо Лукичу, пригадую, Ви 1991-го перед виборами, на холоді грали на баяні на Петриківській автостанції, колега вибивав на бубні, а поруч стояв плакат із закликком «Голосуй за Україну!». Така агітація прекрасно діяла на пасажирів і водіїв. Раніше Ви створили в Петриківці ансамблі сопілкарів і «Золоте перевесло», а чим займаєтеся зараз?

- Так, для агітації за Незалежну Україну ми використовували тоді і музику, все... (усміхається). Тепер я проживаю в Підгородному, веду гурток «Брильовий шлях», вчу плести солом'яні брили учнів з міста, їздять троє і зі Спаського. Дружина Катерина Карапиш веде гурти автентичної козацької пісні «Криниця», «Криниченька» і «Криничата», для найменших. Словом, турбот вистачає.

- Дякую за розмову, Миколо Лукичу! Хай Всевишній дарує здоров'я і натхнення Вам із дружиною для розвою української культури!

Вів бесіду Григорій ДАВИДЕНКО.

На знімках: майстер Микола Чирва;
«Дивоцвіті» у Петриківці».

Міндовкілля допомагає чиновникам Дніпра нищити заповідне пониззя Чаплинки

З сивої давнини іде звичка людини селитися по берегах річок. І на давніх картах, і тепер можна бачити, що сільські поселення межують з природними водоймами. Це наголос на ролі води для цивілізації. Водні артерії - джерело життя і символ родючості осілих культур, вони дають шлях, рибу, здоров'я, воду людям, худобі і рослинам, відпочинок тощо.

Що маємо, не бережемо, знищивши - ридаем

Ще у першій половині минулого століття в межах Дніпропетровської області, за даними професора екології Григорія Шматкова, налічувалося понад 700 малих і середніх річок. Малою річкою є будь-який водотік, незалежно від стану наповнення водою, завдовжки понад 10 км, а середні мають довжину понад 100 км. Та сьогодні у довідниках згадуються всього 146 таких річок, до того ж у жалюгідному стані...

Тобто за крайнє буремне століття, коли «не чекали милості від природи, а брали їх у неї», на Дніпропетровщині щороку дзвенів нечутний природний дзвін за 10-ма зниклими річками! Коли ж взятий темп нищення водойм не притлумимо, то 146 наявних річок Січеславщини зникнуть з лику нашого трипільського сонця вже за півтора десятки літ. Сьогодні в області катма жодної річки, включно із Дніпром, не сплюндрованої «людиною розумною».

Заповідати є що, та нікому

Єдиним шляхом збереження живої природи в умовах стрімкої атаки на неї, за висновком учених, є надання території заповідного статусу. Разом із потужним ареалом корисних копалин і орними землями Дніпропетровщина ще має і ліси та степи. У 90-х роках вчені Національного університету імені Олеся Гончара заявили: першим у Січеславщині Національним природним парком має стати унікальна за біорізноманіттям долина Орелі! Тож Дніпропетровська облрада ще 16 жовтня 1998 р. рішенням «Про організацію територій і об'єктів ПЗФ області» зарезерувала для заповідання землі її заплави – по 500 метрів в обидва боки від русла. І Президент України Віктор Ющенко видав указ щодо створення НПП «Орільський» 1 грудня 2008 року за № 1129.

А у 2015-му Дніпропетровська ОДА замовила розробку проекту НПП «Орільський» в межах Юр'ївського, Новомосковського, Магдалинівського, Царичанського та Петриківського районів групі науковців під керівництвом доцента Вадима Манюка. Проект виготовлений, але департамент екології Дніпропетровської ОДА відтоді, за роботи різних його очільників – Руслана Стрільця, Сергія Березана і теперішньої Ірини Понікарової - ніяк не завершить погодження з користувачами земель.

Катма і постійного висвітлення стану створення НПП на сайті Дніпро ОДА, як того вимагав від департаменту заступник міністра довкілля Василь Полуйко своїм приписом ще влітку 2019 р. А з приходом молодих «зелених» нищення заповідних територій «Орільського» пожвавилось. Відтак Дніпропетровщина постійно пасе задніх із жалюгідними 3,4 % площ природно-заповідного фонду від загальної

території. А показник заповідності в Україні становить вже 6,77 %, в Європі – 15 %. Тобто Дніпропетровська ОДА з незмінно діючим головою Валентином Резніченком відстала від середнього рівня ПЗФ України вже вдвічі.

Фальшива база проекту на Чаплинці

Чаплинка є лівою притокою Орелі, довжиною 62 км, була глибокою і широкою. Кілька десятиліть тому, щоб з'єднати ліво- і правобережну частини сіл Оленівка, Шевченківка, Першотравенка, Чаплинка, Хутірське, Петриківка річку пересипали багатьма земляними дамбами, що зарегулювало її стік у Магдалинівському та Петриківському районах. Жителі Петриківщини давно прохають водників прибрати греблі і відновити водність річки. На цій підставі два роки тому департамент екології зініціював прочистку двох плес приблизно по сотні метрів завдовжки в Хутірському і Петриківці. А у 2018 році департамент з тодішнім директором Русланом Стрільцем (тепер заступник міністра довкілля) задумав гучний проєкт «Відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану р. Чаплинка на території Петриківської селищної ради Петриківського району Дніпропетровської області – капітальний ремонт», яким передбачено поглибити її русло до 2,4 м, від злиття з Оріллю вгору по течії впродовж 15 км. Ширина русла на ділянці робіт визначена в 20 – 140 метрів, обсяг земляних робіт теж величезний – 205 288 метрів кубічних!

Про причини наміченого радикального і нищівного для річища і заплави Чаплинки кроку, у вигляді механічного очищення русла річки, у «Звіті з оцінки впливу» проекту сказано: «зарегулювання стоку Чаплинки дамбами, змиви із сільгоспугідь призвели до помітних змін в її екологічному стані, а саме – частково змінилися гідрологічні та фізико-хімічні, санітарно-гігієнічні характеристики річки».

Тож голова громадського формування «Екологічний патруль» Тетяна Лампіка у зауваженнях до Звіту з ОВД проєкту висловила пропозицію, аби проєктанти спершу визначили причини поганого гідрологічного режиму Чаплинки в межах Петриківської селищної ради. І лише опісля щось рекомендували, за шалені чи ні народні екологічні гроші. Але нічого цього немає. До речі, прочистка намічена навіть без технічної альтернативи!

Проте тодішній заступник міністра довкілля Віктор Вакареш дав позитивний висновок на Звіт з ОВД згаданого проєкту. Але він ґрунтується на неправді – на стор. 4 зазначено «у зоні впливу проєкту відсутні території, перспективні для заповідання». Але ж саме ця територія – річище і заплава Чаплинки від її гирла до Петриківського ставка в центрі селища включно – і зарезервована згаданим проєктом НПП «Орільський» для його створення!

Чаплинка іде під роздачу

Зараз на Чаплинці, від місця злиття її з Оріллю, вже два тижні тривають земляні роботи. Виконроб ТОВ «Теллор-Групп» Сергій Вікторович пояснив для ЗМІ, що в їхньої організації є досвід робіт з очищення Мокрої Сури біля Сурсько-Литовського і Заплавки у Магдалинівському районі. Русло чиститься локаціями, у певних місцях. Біля гирла довжина першого 290 м, другого – 108 м і третього, де зараз працюють найняті фірмою екскаватори, 469 м. Дно розривають шириною 5 м, від дна до краю укусу – 11 м. Зона відсипу ґрунту проходить поряд, у водоохоронній зоні, тож тепер талі і дощові води в русло Чаплинки не потраплять через новоутворені берегові загати. Візуально роботи виконуються у відповідності з проєктом. Всього заплановано прорити 4,6 км русла в 9 місцях - від гирла Чаплинки до Петриківського ставка.

Прочистка легких піщаних ґрунтів, які неминуче опиняться в руслі під дією дощів і талих вод, справляє

гнітюче враження. Повністю знищується вся рослинність з деревами по берегах. Давнє русло в разі постійного плину води з верхів'їв і саме 6 позбавилося очеретів та невеликих осичок, що вирости в ньому. Ніяких підстав для пльондрування бази НПП «Орільський», руйнації русла Чаплинки, немає. Так величезні суми екологічних коштів працюють не на природу, а проти неї. Це висновок аналітика Е – П – Л Петра Тестова зі статті «Гроші у воду»:

- Прочистка річок - одна з найбільших корупційних схем «закопування» грошей. Типова боротьба з наслідками, а не причинами, яка може дати лише коротко- або середньостроковий ефект. Якщо береги річки та її приток розорані, сама вона перетворена греблями на каскад ставків, то ніяке фізичне очищення русла від рослинності та мулу не вирішить її проблем.

Влада Петриківки пообіцяла вичити ситуацію

Тож гігантська багатомільйонна прочистка на Чаплинці людям у Петриківці, Хутірському і поза ними нічого не принесе. Може, не варто чекати 1 грудня, коли всі 4,6 км русла будуть розриті, а одразу припинити свавілля депутатам Петриківської селищної ради? І голові ради Наталії Коваленко відкликати своє погодження на прочистку Чаплинки, дане 3 серпня ц. р.? «Фермером Придніпров'я» у зверненні до неї 9 вересня саме це і запропоновано, у зв'язку з виявленими обставинами фальшування дозволу.

Та поки в Петриківці, поруч гребель в руслі річки і перших островів на Петриківському ставку, думають, пониззя Чаплинки несамовито шматують 5 екскаваторів. Подумаймо, хто вигодонабувач оцього риття, котре на Дніпропетровщині триває не перший рік, і забрало воно з екологічного бюджету Дніпропетровщини не одну сотню мільйонів гривень? Місцевій владі варто врахувати і припис із «Висновку з ОВД» на стор. 28:

- Для збереження відновленого екологічного стану Чаплинки, який складеться після розчистки, необхідно один раз на 2-3 роки проводити підтримуючу розчистку річки.

Чи є у Петриківській селищній раді такі величезні кошти на постійні розчистки? Можливо, і основна прочистка робиться для того, щоб періодично «доїти» громаду? А ось як коментує ситуацію голова Української природоохоронної групи Олексій Василюк:

- У Міндовкілля одна рука не знає, що робить інша. Департамент заповідних територій прагне змусити чиновників Дніпра створити НПП «Орільський», а інші дають дозволи на руйнування його бази - Чаплинки, Заплавки, Орелі. Доводиться боротися з безвідповідальністю Міндовкілля. В Україні через різкі зміни клімату заповідна справа є пріоритетом, про це президент В. Ющенко видав указ ще 2005 р. І його наступники ухвалювали подібне, на папері, а на ділі все робиться навпаки. Ми подали до Спеціалізованої природоохоронної прокуратури клопотання про скасування незаконно ухваленого «Висновку з ОВД» для проєкту на Чаплинці.

Дволикий Януса, Міндовкілля, ще танцює свою польку на два боки.

**Григорій ДАВИДЕНКО.
На знімках: вийнятий ґрунт і знищені дерева в гирлі Чаплинки; прочистка берегів на третій локації, 1 км від гирла.
Фото автора.**

«ЗОЛОТА ЛИХОМАНКА ПІД ЖОВТИМИ ВОДАМИ»

Микола НЕЧИПОРЕНКО

НА ОКОЛИЦІ села Жовтого поблизу П'ятихаток і Жовтих Вод за високим парканом і автомагістраллю, мов за кордонами цього села, вишикувалася ціла армія потужної землерийної та важкої транспортної техніки, готової в першу ліпшу хвилину – тільки й чекає на неї, притаївшись у засідці ворожих полках – ринуться на навколишній тут землі площею 156 гектарів і перерити та змісити їх вздовж і впоперек. А навпроти по периметру села день і ніч насторожі стоять селяни, готові в разі нападу грізної техніки лягати їй під колеса та гусениці і нізащо не пускати нівечити доволішній земельний фонд. Мало того, що він сільськогосподарського призначення – це і земельні паї мешканців Жовтого. Отож приватні ділянки – кровні! – з усіма наслідками, які з цього випливають. Існа річ, що наразі засіяні. Їх люди збираються захищати з усіх своїх сил і до останнього подиху. Сутинка сгинула стану натягнутої струни, яка може луснути якщо не сьогодні, то завтра. І дуже гучно та з немінучим трагізмом.

- Інакше я, що не вилучу зі злиднів, - прокомментував ситуацію жителька Жовтого Ліна Лещенко, - приречена буду у злиднях і померти. На нас усіх тут завжди є оте горе, від якого страждали сестри Тараса Шевченка. Пригадуйте? «Ви в наймах виростили чужі, У наймах коси побіліють, У наймах, сестри, й умрете!» - Нічого подібного, - тим часом заперечує голова П'ятихатської громади Гіал Ісаєв і запевняє, наче «без дозволу людей ніхто не посміє ступати на їхні земельні ділянки». Оборони прибудав себто нізащо не проврати - і квіт! Хотілося б вірити у це, та тільки ж над селом, тобто над присадибними городами людей, а також і довкілля села діють безпілотники-дрони, як ті рої кусючих ос, провісуючи надра тутешніх і дуків та пасовищ ледве не наскрізь. Отож намірилися і не ховаються з метою захоплення ще і нові довкілля гектари. Таке враження, наче з давньої давнини навідалося невідомо звідки сюди знов татаро-монгольське іго та приготувалося трошити окремо взяті Жовте з його околицями, де селянам потім ні місця не буде, ні нормального життя. І загроза ця реальна. Оскільки мешканцям Жовтого прямим текстом заявили, що «зараз тут, у громаді і навіть у всій області, ніхто зарадити їм не зможе», оскільки нема чого «посадових в місцевих кабінетах осіб, наділених правами і повноваженнями вказати непрошеним «гостям» на поріг і прогнати подалі, щоб і духу їх не було». А так хочеться, аби боялися не тільки вертатися назад, але й озиратися, тікаючи.

От і тому ж голові ОПТ Гіала Ісаєву люди не вірять. Його запитують, а якщо все ж оборону зловмишники-лиходії прорвуть, що тоді він робитиме? Як перейматиме навалу? «На бік селян стану, - майже клянеться Гіал Міртасан Огли, - і разом з усіма буду захищати село та його землі». На що тутешня жителька Олеся Біляк аж сердито відреагувала у тому дусі, що «у сусідніх громадах ватажки дійсно виступають за селян, а у нас цього немає». І далі пояснює: «Адже усі сьогодні тут корчуть з себе невинних, які ніби сном-духом не знали і не відали про загрозу, которая нависла над селом ще з сінця, коли оті безпілотні літачки вперше загуділи тут трохи вище від димарів і осокорів».

А собака заритий у Жовтоводських надрах, відомих покладами уранових руд.

Які не всюди залягають на глибоких горизонтах. На деяких відстанях від епіцентру басейну в різних напрямках від нього уран ледве не на поверхні, де видобувати його вигідніше не шахтним методом. Тут давно знайшли шахтному заміну-альтернативу. Зокрема в районі населеного пункту Девладове. Там під нахилом 75 градусів нарізали вглиб свердловини, закачували через них в підземелі комори сірчану кислоту, вона розчиняла уранові копалини, а у зрідженому вигляді містиво спеціальними насосами подавалося на-гора. Вся ж та кислота, котра там ясна річ залишалася, навіки вічні знищила для живання мінімум п'ять підземних водоносних горизонтів. Судячи з усього, аналогічне лихо жде і надра навколо Жовтого. Черга дійшла і до них тобто. Як резонно запитує мешканець села Володимир Нестеренко, інакше навіщо серед армії техніки, яка зібрана і приховано чекає команди на свій старт, кільканадцять бурильних верстатів? Кому не звісна аксіома, що якщо на стіні висять рушниця, рано чи пізно вони обов'язково вистрелять?!

Ситуація ж, якщо хочете знати, більш ніж дивовижна і парадоксальна. Це вже точно, що «розчинну» уранову руду тут добуватимуть. Відомо це всім, хто хоче знати. Але не зараз. Не сьогодні і навіть не завтра. Тутешнє місцеве начальство вдає, наче для нього це теж новина, яка немов щойно завалилася з неба - в усі подробиці та деталі воно ніби не посвячене. Оскільки то ледве не таємниця «державної ваги». Отож несподіванкою стало, що уран то ураном, та спочатку усі 126 гектар відведуть під відкритий видобуток – як гадаєте, чого? Золота! Чуєте – такі дійсно золоті! Що під Жовтими Водами є і золотоносна руда, це давно теж не секрет. Ще у 1988 році криворізькі геологорозвідники, проводячи пошуково-оцінювальні роботи тутешнього родовища залізних руд, несподівано виявили в так званих змієних породах вміст золота від одної десятої грама до одного ніби й цілого грама на кожну їх тонну. І от минуло від тих пір не мало і не багато – 33 роки. Незважаючи на це, нам вдалося тепер достеменно з'ясувати дві речі. Перша: й по цей день повної ясності, як багато такої «золотої» руди тут залягає, немає. Як і наскільки багато вона золотими жилами, теж все ще достеменно не відомо. Не виключено, що доведеться сотні і тисячі тонн руди-породи виймати, щоб отримати навіть не кілограми, а грами золота. Отож шкідко може не вартувати її вичинки. Та друга річ полягає у тому, що саме нині одначе вирішили починати також, крім урану, і добуток дорогоцінного металу. За принципом, як далі зрозумієте, навіщо відкладати у дову шухляду, якщо сьогодні розпродаж усіх багатств України задля наживи окремо взятих її індивідів сягнув страхлимих і безсесних та навіжених меж лихоманки.

Справа у тім, що золото під Жовтими Водами добувати відкритим способом, знімаючи верхні шари ґрунтів та риючи котловани-рудники, дозвіл отримали за одними даними три, а за іншими одразу дев'ять турецьких фірм і п'ятеро окремо взятих фізичних також турецькобідних осіб. Котрі разом спромоглися уткнути у славному місті Львові фірму під назвою «Спис України», скинувшись у її статутний фонд разом щось близько 900 гривень. Себто знову є різні дані: за одними статутний фонд склав 869, за іншими і того менше гривень. Очолою «Спис» громадянин Туреччини Чакмак Фират. Як дізналися уже ми, а не у селі Жовтому і загалом не у П'ятихатській ОПТ, у «Списа» цілий букет бізнесових видів діяльності, починаючи

з усіляких операцій із нерухомістю і закінчуючи видобутком декоративного та будівельного каменю, вапняків, гравію, крейди і гіпсу, піску, каоліну та глини і наренгті глинистого сланцю. Але основна для товариства, зареєстрованого в Україні, спеціалізація трохи несподівана та явно не зовсім і зрозуміла – видобуток руд інших кольорових металів. Серед вище перелічених копалин, добуток яких заходився перейматися «Спис України», ніяких руд кольорових металів, зверніть увагу, не значиться, а тут раптом ще й якіхось інших створена іноземцями компанія береться займатися. Як наслідок – і отримала вона дозвіл на розробку надр так званої Жовтоводської площі. Причому – цього ще теж до пуття не відомо у П'ятихатській громаді – це зараз лише на 156-ти га, а в перспективі, якщо, звісна річ, діло піде, то загалом на 1 тисячі 151-му гектарі, понад п'ятсот з яких будуть приречені перетворитися на рудники глибиною від 300 до 500 метрів, а всі інші гектари на допоміжні ділянки та захищені відвалами. І вагатися ніхто не стане, навіяки азарт братиме верх, оскільки товщина підземних пластів сягає тут від 3.1 до 12.5 метра. Вперед до «перемогти», і квіт!

Як же це сталося? А елементарно, якщо хочете знати. В Україні зараз що завгодно можна творити, вигнати та виторгати, і ні притом совісті не відчувати, ні відповідальності перед законами не боятися. Тим паче бути ніби патріотом Вітчизни на словах і її корисливим руйнівником та грабіжником насправді. Як у даному випадку ще у грудні минулого року Держгеонадра гучно сповістили, що «вперше за всю історію України золотоносний лот вивнесено на електронні торги». Бажаючим тобто запропонували «спецдозвіл на геологічне вивчення та дослідно-промислово розробку корисних копалин державного значення». Знайшлося два претендента – окрім ТОВ «Спис України» ще й ТОВ «Нідком». Останнє зареєстроване у Борисполі під Києвом і головним чином займається будівництвом як житлових, так і нежитлових споруд та приміщень. Звідси й причина, якщо ми правильно зрозуміли, що «Нідком» програв аукціон – сфера його інтересів далека від розробки корисних копалин, отож перебити «козирні карти» ТОВ «Спис Україна» зась. А ще «Нідком», створений двома професійними підприємцями Леонідом Дорошем і Олександром Шишкіним, які зуби з'їли уже не на одному виді діяльності, зміг би заплатити за дозвіл майже на 25 тисяч гривень менше, ніж заплатив «Спис». Якби це й збільшив стартову ціну ледве не на третину – і опинився отак в дамах.

Ось перед нами копія Спеціального дозволу, виданого «Спису» 2 лютого ц. р. в ньому розписано усе до краплини чітко та ясно, починаючи з посилання на Протокол аукціону від 23.12.2020 до Договору купівлі-продажу від 12.01.2021. Отож перелічені і вимоги до переможця торгів

виконувати умови Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, сплачувати у повному обсязі та вчасно обов'язкові платежі до Держбюджету, надавати, як того вимагає українське законодавство, геологічну інформацію, отриману в процесі робіт, щорічно звітуватися перед Державною службою геології та надр і т.д. Більше того, до Спецдозволу додано і Угоду про при всьому цьому «умови користування ділянкою надр і самими надрами». Все передбачено і є, крім одного: крім того, що в Жовтому живе селянський народ, якому тамтешня розпайована земля належить на правах приватної власності і перебуває в постійному обігу як сільськогосподарського призначення. Немає також згадки про те, що існує й П'ятихатська громада, у котрої чи не в першу чергу і треба питати дозволу правити свій бал на її території. Тим паче, що нині всі і орні площі передаються у розпорядження ОПТ, а потреба у подібних випадках неодмінно проводити народні слухання уже давно передбачена українським законодавством. Хочете чи ні, та розкрийте усі карти, вичерпно розповідайте про немінучі наслідки, малюйте не лише золоті гори селянам, але і те горе, яке уникнути не вдається і – домовляється з ними. Якщо виникатиме потреба – переконайте, гарантуйте додаткові вигоди. Не кажучи уже про те, що приватну землю чийось розрочком пера у Києві сіломиць відбирати і паплюжити ніякі закони в Україні не велять. А не важко загадати, що підписав Спеціальний дозвіл голова Держгеонадр Роман Опімах. Як на нас, якщо він професійний і відповідальний державний службовець, то не міг не розуміти, що справжню революцію, як колись у Павла Тичини, коло церкви у селі спалахне, коли до нього підступить гостра, як спис, армія потужної землерийної техніки. І спалахнула ж, зав'язалася не на жарт справді. Або-або – ось її нинішній стан.

Або пан, або пропав! І знову що відбувається: зустрівши опір населення, «Спис України» мерщій подався у Київ-столицю. Шукають там, хто ще з вищих посадовців підмахе своїм підписом наказ нам тут, селянам, замовкнути-прикусити язика та покійно згасити свій норов, щоб здавалося, немов нас тут не було і немає чи не повинно бути, - обурюється житель Жовтого Володимир Нестеренко. – Та ні, хлопці, ви до нас, до людей ідіть. Інша річ, що нашої згоди вам не діждатися...

Зрозуміло, що нахабно не попереджуючи і не питаючи місцевий люд, означає це дозвіл майже на 25 тисяч гривень менше, ніж заплатив «Спис». Якби це й збільшив стартову ціну ледве не на третину – і опинився отак в дамах.

Ось перед нами копія Спеціального дозволу, виданого «Спису» 2 лютого ц. р. в ньому розписано усе до краплини чітко та ясно, починаючи з посилання на Протокол аукціону від 23.12.2020 до Договору купівлі-продажу від 12.01.2021. Отож перелічені і вимоги до переможця торгів

вах неправди та брехні. Як він не відкручувався і не відкручується досі, знайшлося «раптом» рішення травневої сесії міської ради ОПТ, назва якого говорить сама за себе - «Про оформлення договору особистого страхового земельного сервіту ТОВ «Спис Україна». То як написано чорним по білому, його прийняв як немінучий та завізував не хто інший, а таки голова громади Гіал Ісаєв. Як же це, запитаєте ви, розуміти – страховий земельний сервітут? Скринька просто відчиняється: це право розпоряджатися... чужою землею. Особисто тим, хто отримав таке у даному випадку безперечне право.

Але і це ще не вся музика печальна. Тепер, коли до кордонів Жовтого впритул наблизилася грізна техніка, з'ясувалося ще одна приголомшлива для сільського народу обставина. Якщо з видобутком золота раптом не складеться, «Спис України» у складі турецьких засновників навряд чи прогадає. На нього чекає й «запасний» варіант. Бо є тут також поклади рідкісного ніобію – в завершеному збагаченому вигляді сірий блискучий і пластичний метал, який застосовується при виготовленні багатьох жаро- та корозійностійких сплавів і спеціальних сталей. Всього, що використовується як конструкційні матеріали для деталей ракетно-космічних двигунів, газових турбін, хімічної апаратури і надпротидіних пристроїв. Отож метал, котрому ціни не скласти. З ним і без золота можна буде озолотитися. І не лише розробникам надр, але і їхнім «благодійникам» - хба не ясно чи це велика зараз таємниця? Сдина біда – «супутнє ніобієве зрудення» містить шкідливі для оточуючого середовища лужні породи. Що це більше і дужче збурило та рознівило народ. Як сказав тутешній мешканець Леонід Самолюк, «задумане поза нашими спинами як встромлені у наші спити гострі ножі на враження за усі рамки здорового глузду та державницької в Україні політики». Це, мовляв, однозначно, в чому «ми, прості селяни, не сумніваємося ні на йоту». Невже наші державні мужі тоді щого не доганяють?

А як на думку іншого мешканця Жовтого Володимира Рогози, це гірше і страшніше, що «теперішні правителі» України зверху й донизу кидають народ на розтерзаня, занепад та погнібел, а захищати не тільки не вкапляється і не збираються – ще й підступно та цинічно, як чистої води перевертні-зрадники, ждуть і ніяк не діджуться, коли всю Україну, слаську тим паче, зачищать від його корінних народів і розпродають за зелені долари оптом і в роздріб – дарма, що продають насправді постоє предків, дідів, батьків і матерів. Особисто я отримав письмове попередження, - пояснює Володимир Рогоза, - що якщо посмію блокувати «Спису» шляхи-дороги на нашу землі, лягатиму разом з усіма впоперек, аби «Спис» не зміг здолати, придумати селянські редути, мене притягнуть до кримінальної відповідальності. І наші поліцейські та прокурорські командири, а також судді піддаються: так і буде! Українське законодавство забороняє захищатися та рятуватися наперекір за продавцям українського народу – ви чуєте?! А письмове попередження остерігатися не я один отримав. Такі «завбачливі дружні послання» надійшли у кожен двір. То відчуває моє серце, що Іменем України нас усіх звідси виженуть геть, а то й живими не відустять. Селянські маси сьогодні спихають всюди у глибокі ями...

І далі усі турботи селяни випукують, а чи не пора до кримінальної карі притягувати таких «державників», як той же Роман Опімах, котрий підписав по суті нинішній вирок Жовтому та іншим навколишнім селам під славними в українській історії Жовтими Водами. «Вирок», який може спровокувати щось більше навіть від соціальних заворушень і сутичок. Люди прямо натякають, що з їхніх країв знову може початися «визвольний рух за право усім нам жити на своїй землі».

ЗАМІСТЬ КІПТЯВИ ТА ЧАДУ – КУРЯВА І ЗАДУХА

З доволі несподіваної причини у Дніпрі раптом там і тут містяни почали спершу ніби лише висловлювати своє невдоволення, одначе чимдалі знівно та роздратовано й мітингувати з приводу розрекламованого нинішньою владою ініційованого Президентом Володимиром Зеленським руху, який дістав назву «Великого будівництва». Здавалося б, з якої речі, оскільки це з давніх давнє відомо, що країна, яка в прямому розумінні не будується і не розбудовується, приречена на економічний і соціальний занепад?! А в даному разі мова йде ж про повсюдне й активне спорудження житла і нежитлової нерухомості, в тому числі виробничих потужностей, але чи не в першу чергу численних соціальних об'єктів. Що не тільки змінює, оновлює і підносить наше життя, а й забезпечує пріоритет робочих місць, добробут і всілякі зручності для цілих населених пунктів і громад. Тут не протестувати наче треба, а радити й вітати, оплесками славити на всі заставки будівельний бум.

А ВСЬОМУ винні дійсно нежданого «дисонансу», якщо хочете знати, сучасні новітні будівельні технології і нині найбільш затребувані будівельні матеріали. Сучасні методи зведення буквально будь-якого призначення споруд і об'єктів, якщо ви звернули увагу, від домінуючих ще недавно відрізняються у значно більших обсягах використанням добре відомого усім нам бетону. Монолітні, цільнолітві від підмурків до самісіньких вершин бетонні конструкції-каркаси буквально на місцях зведення усіх без винятків новобудов набули масового застосування, їм наразі і конкуренції фактично не існує. Не потрібні, скажімо, ті ж в минулому домобудівні заводи, котрі виготовляли панелі чи конструкції різні, доставляли потім на будмайданчики, де складали і монтували. Тепер же зводяться опалубки майбутніх споруд відразу «з землі», заливаються бетоном – і швидко, найдові та якісно ростуть як з води багатопверхові висоти, школи і дитячі садки, лікарні й поліклініки сімейної медицини, заклади торгівлі і тому подібне. Так от, у Дніпрі-місті зараз нараховується ніби 16 бетонних заводів. Ніби тому, що їх облік офіційно не ведеться. Справа у тім, що численні будівельні компанії та фірми створенням власних потужностей з виготовлення бетону не переймаються. Вони його замовляють знову наче в розумінні професіоналізму спеціалізованим підприємствам. А є попит – як гриби після дощів появляються пропозиції. Таким чином і виник дефіцитний наразі і тому видінний бетонний бізнес. Врешті-решт у великому обласному центрі й запрацювало справді не менше півтора десятка чималих ден і ніч працюючих бетонних підприємств.

-А я вимушено побувала на десяти з них, - говорить лідерка громадської організації «Екологічний контроль» Тетяна Лампіка, - і схопила за голову: де-ле, що ж це коїться?! Відразу доводиться пояснювати, чому відома тут захисниця екології та довкілля у чистоті та зразковому стані раптом зацікавилася виробництвом різноманітних бетонів у Дніпрі? А ніякої загадки й немає: спершу «Екологічний контроль» від населення, яке мешкає на житлових мікрорайонах поблизу саме бетонних вузлів, як тут зазвичай називають ці заводи, почало отримувати усні і письмові скарги на них. Оскільки «сусідами» вони виявилися не просто дуже

небажаними, а й відверто шкідливими. Навколо які давно наказали довго жити. Їхні потужності з підготовки будівельних матеріалів після встигли добряче розкурочити і зруйнувати, порізати на брук. Так що обживалися «новітні» бетонні вузли хоч і у немалих розмірах, одначе «з того, що залишилося». Втім, обладнання їм довелося докупляти чи і клепати самотужки, та головна біда полягає в тому, що без прив'язок до каналізаційних мереж і добротних інженерних комунікацій.

-А в першу чергу нас, небайдужих громадських екологів, хвилює, - каже Тетяна Лампіка, - що усі десять обстежених нами бетонних вузлів не мають навіть примітивних очисних заборонників в інтересах оточуючого середовища. Зовсім не йде мова про піловловлювання у виробничих приміщеннях і поза ними, повітряні та водні фільтри і системи аспірації. Як дійсно на всіх за усіма канонами подібного виробництва відсутні необхідні споруди з очистки стоків та переробки і рідинних, і твердих відходів. Щодо останніх навіть облік тут не ведеться, що є грубим порушенням чинного законодавства. Адже бетонні підприємства належать до підприємств підвищеної небезпеки.

Якщо так, то мають регулярно та ретельно перевіряти відповідність державними інспекціями. Причому щорічно, і не рідше. Але не перевіряються. Причому зовсім і давно. Якщо не стільки, скільки існують. Особливо нині, коли встромляти палиці в колося «Великого будівництва» - значить не уникнути біди на свою голову. Втім, причина у даному випадку ще більш дивовижніша. Існує Державна територіальна екологічна інспекція Придніпровського округу. Але на ділі вона не працює уже битих три роки. Оскільки обезглавлена. Немає повноваженого голови тутешньої інспекції. Натомість третій рік триває війна за високу посаду. Претендентів кілька, а чия виявиться зверху, досі не звісно. Втім, е версії, що багато хто з впливових у Дніпрі не зацікавлені, аби на чолі грізної інспекції з'явився повноважний керівник. Краще, коли інспекція нікому не заважає.

А потерпають, як зараз у нас це й заведено, люди. Раніше страждали тут від кіптяви та чаду металургійних заводів. Зараз обсяги металургійних циклів значно скоротилися, і справді «трохи полетіло». Та на тоб, воно біда! Тепер курява і цементно-бетонна задуха та вічне місиво під ногами. А це ще й гірше, бо «цементує» легені дорослим та старим і малим. Втім, різниці великої може й немає. Бо як відомо, і не вмер би Данило, так болячка його задушила Микола ЯСЕНЬ.

колись у Дніпрі нараховувалося багато, однак які давно наказали довго жити. Їхні потужності з підготовки будівельних матеріалів після встигли добряче розкурочити і зруйнувати, порізати на брук. Так що обживалися «новітні» бетонні вузли хоч і у немалих розмірах, одначе «з того, що залишилося». Втім, обладнання їм довелося докупляти чи і клепати самотужки, та головна біда полягає в тому, що без прив'язок до каналізаційних мереж і добротних інженерних комунікацій.

-А в першу чергу нас, небайдужих громадських екологів, хвилює, - каже Тетяна Лампіка, - що усі десять обстежених нами бетонних вузлів не мають навіть примітивних очисних заборонників в інтересах оточуючого середовища. Зовсім не йде мова про піловловлювання у виробничих приміщеннях і поза ними, повітряні та водні фільтри і системи аспірації. Як дійсно на всіх за усіма канонами подібного виробництва відсутні необхідні споруди з очистки стоків та переробки і рідинних, і твердих відходів. Щодо останніх навіть облік тут не ведеться, що є грубим порушенням чинного законодавства. Адже бетонні підприємства належать до підприємств підвищеної небезпеки.

Якщо так, то мають регулярно та ретельно перевіряти відповідність державними інспекціями. Причому щорічно, і не рідше. Але не перевіряються. Причому зовсім і давно. Якщо не стільки, скільки існують. Особливо нині, коли встромляти палиці в колося «Великого будівництва» - значить не уникнути біди на свою голову. Втім, причина у даному випадку ще більш дивовижніша. Існує Державна територіальна екологічна інспекція Придніпровського округу. Але на ділі вона не працює уже битих три роки. Оскільки обезглавлена. Немає повноваженого голови тутешньої інспекції. Натомість третій рік триває війна за високу посаду. Претендентів кілька, а чия виявиться зверху, досі не звісно. Втім, е версії, що багато хто з впливових у Дніпрі не зацікавлені, аби на чолі грізної інспекції з'явився повноважний керівник. Краще, коли інспекція нікому не заважає.

А потерпають, як зараз у нас це й заведено, люди. Раніше страждали тут від кіптяви та чаду металургійних заводів. Зараз обсяги металургійних циклів значно скоротилися, і справді «трохи полетіло». Та на тоб, воно біда! Тепер курява і цементно-бетонна задуха та вічне місиво під ногами. А це ще й гірше, бо «цементує» легені дорослим та старим і малим. Втім, різниці великої може й немає. Бо як відомо, і не вмер би Данило, так болячка його задушила Микола ЯСЕНЬ.

Правила використання та реєстрації дронів в Україні

Дрон, квадрокоптер, безпілотний літальний апарат (далі - БЛА) - ці технічні пристрої вже давно стали звичайними речами у нашому житті. Ми можемо їх зустріти в парках, на урочистих заходах під відкритим небом, біля житлових будинків і в інших можливих місцях. На мою думку, популяризація квадрокоптера обумовлена можливістю знімати відео з висоти пташиного польоту і поширення їх в соціальних мережах. Однак з'являється багато питань про правила їхнього використання, безпеки для оточуючих. Щоб розібратися з цим, ми розкриємо декілька важливих питань, інформація по яких буде важливою не тільки для власників дронів, але і для тих, хто збирається їх придбати.

Чи можна користуватися дроном в Україні?

Існує кілька варіантів використання дронів: військовий і цивільний. Цивільний в свою чергу може здійснюватися як в особистих, так і в комерційних цілях. З появою цих пристроїв з'явилися і правові відносини, які повинні бути врегульовані. Чи з'явився спеціальний закон про квадрокоптери в Україні? Ні, на даний момент, законодавчими актами, які регулюють подібні правовідносини, є: Повітряний кодекс України; Положення про використання повітряного простору України; Правила використання повітряного простору України. Вищевказані документи регламентують порядок використання БЛА. Таким чином, використовувати дрони в Україні можна, але необхідно дотримуватися спеціальних правил. У Правилах зазначено, що якщо вага вашого дрона до 20 кг, то немає необхідності подавати заявку, отримувати дозвіл або інформувати держструктури, проте варто дотримуватися наступних правил: не перетинати державний кордон України; не виконувати польоти за межами встановлених заборон і обмежень використання повітряного простору, крім випадків, встановлених у вищезгаданому Положенні; виконання польоту повинно бути

не ближче 5 км від зовнішніх кордонів злітно-посадкових смуг аеродромів або не ближче 3 км від зовнішніх кордонів злітно-посадкової смуги злітно-посадкових майданчиків або вертодромів, крім узгоджених випадків; польоти виконувати не ближче 500 м від пілотованих повітряних суден; заборонено виконувати польоти над людьми на відкритому просторі і над місцями щільної забудови, а так само над об'єктами державних структур, перелік яких визначено Правилами не перевищувати максимальну висоту польоту, регламентовану Правилами; допустима швидкість польоту не більше 160 км/год.

Чи потрібно реєструвати квадрокоптер в Україні?

Прямої вказівки законодавця на необхідність реєстрації квадрокоптера поки що немає. Однак, якщо вага вашого дрона становить понад 20 кг або вам потрібно здійснити політ в зонах з обмеженнями, то для цього потрібно отримати дозвіл на використання повітряного простору. Процес отримання цього дозволу регулюється Правилами використання повітряного простору, а більш детально можна дізнатися на офіційному сайті Державної Авіаційної служби України. Водночас власник квадрокоптера при подачі заявки реєструється в базі даних Укразероцентру та вносить інформацію про дрон. На даний момент, дрон як об'єкт, не реєструється, але згідно останніх новин, в планах Міністерства інфраструктури України створити реєстр дронів. Оскільки, спостерігається значне зростання кількості дронів, нерегульованих і проблемних ситуацій, то швидше знадобиться спеціальний закон про безпілотні літальні апарати України, який би збирав всю необхідну інформацію про ці правовідносини. Де можна користуватися дроном? У першу чергу, перед здійсненням польоту потрібно звернутися до законодавчих актів для того, щоб розуміти, що законодавець має на увазі під забороненою зоною і які заборонені зони польотів для квадрокоптера вказані. Так, в Положенні такими зонами є повітряний простір над особливо важливими державними об'єктами, атомними станціями, гідроелектро-станціями, греблями, природними

заповідниками, об'єктами або промисловими підприємствами підвищеної екологічної небезпеки, а також заборонена зона встановлюється в разі виникнення загрози національній безпеці, суверенітету над повітряним простором України, територіальної цілісності України або під час збройного конфлікту, проведення спеціальних операцій, пов'язаних з протидією протиправної діяльності на державному кордоні, збереженням територіальної цілісності України і конституційного ладу. Заборонені зони для польотів на квадрокоптері згідно з Правилами використання повітряного простору України - це об'єкти (зони), визначені державними органами, перелік яких визначений пп. 5, п. 4, розділу II цих Правил. Сьогодні існує карта польотів дронів, в якій визначені зони, де можна, а де не можна здійснювати політ. Карта заборонених зон для дронів має назву «Зони заборон і обмежень використання повітряного простору» і представлена на офіційному сайті Державної Авіаційної служби України. Надалі, карта польотів дронів за сприяння Міністерства цифрової трансформації планує перетворитися в мобільний додаток. Ще одне не менш важливе питання використання повітряного простору: «Чи може власник земельної ділянки збити дрон, який знаходиться в його повітряному просторі?». Стосовно польоту дронів над приватною територією, то це питання спірне і на сьогодні не врегульоване на законодавчому рівні. Водночас збивати квадро-

коптер не можна, однак ви маєте право заборонити зйомки, а також вимагати видалити фото- і відеоматеріали, зроблені дроном над вашою земельною ділянкою. Щодо відповідальності за порушення, пов'язані з використанням дронів, то вона передбачена ч.1 ст. 127 Повітряного кодексу України - для юридичних осіб та ч.5 ст. 111 Кодексу України про адміністративні правопорушення - для фізичних. Судова практика застосування цих норм майже відсутня, але у випадках використання дрона як знаряддя в інших правопорушеннях, його можуть конфіскувати або накласти штраф власнику. Прикладом є постанова Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області у справі № 308/276/19 від 13.09.2019, де за допомогою дрона власник нелегально намагався перевезти тютюнові вироби, чим порушив митні правила, після чого суд призначив йому покарання у вигляді штрафу. Таким чином, правовідносини, пов'язані з використанням повітряного простору України квадрокоптером знаходяться на етапі розвитку: законодавство вдосконалюється, з'являються нові проекти для спрощення процедури реєстрації, отримання заявок, карта заборонених зон для польотів квадрокоптера стає більш точною і простою у використанні. Спеціальний закон про дрони в Україні, на нашу думку, уніфікував би всі правові положення, які «розкидані» в різних законодавчих актах.

Щодаткова інформує

Уряд удосконалив механізм обрахунку середньої заробітної плати

Головне управління ДПС у Дніпропетровській області звертає увагу, що Уряд удосконалив механізм обчислення середньої заробітної плати, що сприятиме спрощенню здійснення розрахунків для суб'єктів господарювання. Відповідну постанову було ухвалено на засіданні Уряду 01 вересня 2021 року: постанова Кабінету Міністрів України (КМУ) від 01 вересня 2021 року № 917 «Деякі питання обчислення заробітної плати» (далі – Постанова № 917). Згідно з прийнятим рішенням при обчисленні середньої заробітної плати враховуватимуться премії та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період в заробіток періоду, який відповідає кількості місяців, за які вони нараховані, починаючи з місяця їх нарахування. Постанова № 917 набрала чинності 04.09.2021 (опублікована у офіційному виданні «Урядовий кур'єр» 04.09.2021 №170(7038)). Постановою № 917 викладено у новій редакції абзаци 2 та 3 п. 3 Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого постановою КМУ від 08.02.1995 № 100. Постановою № 917 також вносено зміни до переліку виплат, які не враховуються до середньої зарплати. Зокрема, до них будуть відноситися виплати, пов'язані зі святковими виплатами, та ще винагорода за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків. Рішення Уряду також передбачає зобов'язання роботодавців здійснити перерахунок середнього заробітку працівникам за новими правилами у разі, якщо ними не було забезпечено перерахунок відповідних сум середньої заробітної плати з урахуванням премій та виплат за підсумками роботи за певний період згідно з правилами, що діяли з 12 грудня 2020 року.

Шановні читачі! Редакція не надає юридичні консультації по телефону. Надсилайте свої запитання поштою або на електронну адресу газети.

Після яких овочевих рослин можна садити часник восени під зиму

Використання часнику давно зарекомендувало себе в нетрадиційній медицині, щоб зміцнити імунітет і провести профілактику застуди, і в кулінарії. Його додають для надання страві вишуканих і незвичайних смакових якостей. З цих причин багато людей садить його у себе на городі. Щоб отримати хороший урожай, потрібно знати правила посадки часнику і особливості його вирощування, інформує Ukr.Media.

В який період часу садити часник
Щоб отримати урожай часнику з настанням весни, його потрібно садити під зиму. Фахівці рекомендують цей період, щоб рослина змогла сформуватися більш сильною і корисною, особливо під впливом морозів. Осінню посадку проводять з кінця жовтня по середину листопада, а можливо і раніше. Ґрунт повинен бути досить поживним, легким, щоб добре проходили світло, вода, повітря. Рекомендується міняти місце посадки полівітамінної рослини. Раз на два роки міняти місце розташування, щоб часник зміг отримати корисні компоненти з верхнього рівня ґрунту. Якщо цієї рекомендації не дотримуватися, рослина не отримає необхідні речовини, буде слабкою і може отримати різні захворювання.

У такому разі важливо знати систему сівозміни, і садити після тих культур, які сприяють його правильному розвитку і життєздатності, запобігають виникненню захворювань, що не зажадає додаткової обробки від шкідників.

Після чого можна садити часник під зиму
Для часнику кращими попередниками є кормові трави, зернові культури, не включаючи ячмінь і овес, патисони і кабачки. Допустимою вважається плантація, де раніше росли ягоди, капуста, огірок, гарбуз, помідори і перець.

Після чого не можна садити часник
Є культури, які сильно виснажують ґрунт, тому не рекомендується висаджувати часник, де вони раніше росли: морква – можливе зараження нематодою, сильно виснажує ґрунт; цибуля – споживає велику кількість калію, чого може не вистачати для повноцінного харчування часнику; буряк, картопля – можливе зараження фузаріозом
Які повинні бути сусіди у часнику
Вибір грядки – один з критеріїв правильної посадки часнику під зиму, проте потрібно підібрати правильних «сусідів» часнику, щоб він міг рости з комфортом.

Кращі сусіди часнику: помідори, морква, полуниця, огірок, календула, цикорій, буряк. Уникати сусідства з пастернаком, сочевицею, горохом і квасолею. Дотримання принципу сівозміни на земельній плантації, сусідство культур і правил місця розташування посадки послужить хорошему, здоровому врожаю часнику, без додаткових зусиль з боку городника

Як зберігати гарбузи, щоб вони пролежали до весни

Як зберігати гарбузи, щоб вони пролежали до весни. Повинні бути дотримані певні температурні умови. На початку осені городники збирають урожай гарбуза. Одні плоди вони готують для тривалого зберігання, а інші пускають на заготовки – сік або варення. Розповімо, що зробити з баштанною культурою, щоб вона пережила зиму, інформує Ukr.Media.

Правила зберігання гарбуза

Для тривалого зберігання найбільше підходять плоди великого або середнього розміру. Важливо відібрати гарбузи без значних пошкоджень.

Після того, як ви зібрали гарбузові з грядки, на тиждень помістіть їх туди, де температура повітря становить 25-28°C, а вологість тримається на рівні 85%. У подібних умовах культура дозріє, а її шкірка стане більш щільною.

Якщо на гарбузах є невеликі пошкодження, обробіть їх 3%-ним розчи-

ном марганцівки. Це виключить ризик загнивання плодів. Після закінчення семи днів, перекладіть гарбуз на постійне місце зберігання. Кращими умовами вважаються температура повітря від 4 до 9°C і вологість 70%. Якщо у вас є льох або комора, то помістіть урожай туди. Підходящим місцем для зберігання культури у квартирі вважається лоджія. Як тільки ви визначилися з локацією, покладіть гарбузи на невеликій відстані один від одного. Під них слід покласти зроблену з соломи підстилку.

Варто приносити бодай жменю каштанів

Існує два різних види каштана: кінський каштан і каштан благородний. Якщо благородний каштан можна вживати в їжу, то кінський для їжі не придатний. Але саме він найчастіше зустрічається в наших широтах. Чи означає це, що плоди кінського каштана марні? Навпаки, необхідно збирати кінський каштан, застосування якого безцінне в побуті, для краси і здоров'я.

Для ніг

Каштан застосовують з 18 століття. Відтоді цілющі властивості каштана були вивчені і на сьогодні у фармацевтиці використовується маса настоянок і засобів для здоров'я. Без консультації лікаря приймати засоби на основі кінських каштанів категорично не можна. А ось зробити настоянку від втоми для ніг дуже навіть можна. Раніше збирали каштани і заливали їх спиртом. Коли настоянка була готова, натирала втомлені ноги ароматним засобом з каштанів. Настоянка на каштані сприятливо впливає на судини і суглоби, має протинабрякову і протисудомну дію. Ось проста настоянка на каштанах для розтирання: 300 г очищених плодів каштанів подрібніть будь-яким зручним способом, можна нарізати ножом. Залийте каштани 250 мл етилового спирту і 250 мл води. Настояйте каштани в темному місці 2 тижні, кожен день струшуйте ємність з настоянкою. Через 2 тижні можна процідити каштани і закрити настоянку кришкою. Розтирати суглоби і ноги рекомендується 2 рази на день.

Для шкіри і волосся

Слід зробити заготовку з каштана у вигляді борошна. Це борошно можна використовувати для миття волосся і додавати в засоби по догляду за шкірою. Щоб приготувати борошно, треба висушити каштани і змолоти їх в кавомолці. Для миття голови знадобиться 1-2 ст.л. каштанового борошна. Борошно добре піниться і видаляє бруд. Через 1 місяць натурального шампуню з каштанів нормалізується робота сальних залоз і волосся стане менше випадати. Шевелюра стане блискучою і пружністю, а з часом голову можна буде мити рідше. З каштановим борошном корисно приймати ванни і робити скраби для шкіри. Для прийому ванни треба змішати 1 ст.л. каштанового борошна з 500 мл води, суміш закип'ятити і настояти 6-8 годин. Ванна з каштаном надає шкірі тонус і підтягнутість, покращує кровообіг.

Захист від комах

Щоб позбутися від попелиць і молі в шафі, помістіть мішечок з каштанами в шафу для одягу і на полиці з крупами. Запах каштана відлякає непроханих гостей. Можна зробити рідкий засіб: 10 ст.л. порошку з каштанів треба залити 10 ст. л. води і прокип'ятити суміш. Потім остудити її і перелити в пульверизатор.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, пр-кт Пушкіна 11-А
098-183-00-18, 050-968-64-84
e-mail: farmer.gazeta@gmail.com
https://gazeta-fp.com.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк - ТОВ «Типографія 24», м. Херсон,
вул. Мостова, 19А, тел. (0552) 46-90-85
Обсяг 2 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. №392 Тираж 10385.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
©Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.
ЙОформлення передплати та доставку газети здійснює
Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

Козина ферма, зазвичай, починається з однієї кози. Принаймні, саме так говорять більшість власників господарств. Одна коза за досить короткий період часу допомагає людині зрозуміти, чи козівництво її справа. Бо хтось купує козу, щоб покращити здоров'я її молоком, а хтось — уже в підлітковому віці зрозумів, що козівництво — це не лише корисні продукти для себе, але й спосіб заробити на улюбленій справі. Наприклад, 19-річний фермер із Дніпропетровської області Вадим Перенесієнко ще у 14 років поставив батьків перед фактом, що хоче вирощувати кіз. Нині хлопець навчається у зооветеринарній академії та розвиває своє господарство, в якому більше 20 кіз та вівці.

Вадим Перенесієнко

«Починалось моє господарство з однієї безпородної кози Білки, яку я придбав десь за 200 грн. Потім купив другу, третю, і пішло-поїхало... Сьогодні у мене є як безпородні кози, так і кози зааненської та нубійської порід. Тим, хто хоче зайнятися козівництвом, я б порадив придбати спочатку одну козу і доглядати за нею. Далі було б добре поїхати за кордон — побачити як функціонують козині ферми там, повчитися, набратись досвіду», — радить Вадим Перенесієнко.

Марина Алексеева

Голова Асоціації племінних кіз Марина Алексеева також починала своє господарство із однієї тварини, яка перший рік давала 250 грамів молока на день, а вже наступного року, завдяки правильному догляду та раціону, — 3 літри. Нині у пані Марини чимале поголів'я породистих кіз, і особливо її цікавить племінна справа. Купувати породистих тварин вона радить тоді, коли людина впевнена, що хоче займатися козівництвом і зможе дати тваринам

КОЗІВНИЦТВО: з чого починати і скільки інвестувати

раду. На виставку голова Асоціації племінних кіз привезла представників англо-нубійської породи, які привертали увагу всіх відвідувачів. Великі розміри та звисаючі вуха — не єдина особливість англо-нубійської породи кіз. Їхнє жирне молоко ідеально підходить для виготовлення сирів. Проте, чистопородні «англо-нубійці» коштують досить дорого. На спеціалізованих інтернет-аукціонах чистопородні кози англо-нубійської породи коштують від 800 євро, ціна на чистопородних «зааненців» стартує від 3 тис. грн. Багато є пропозицій придбати кіз «нечистокровних», проте високоудійних, причому у всіх регіонах України. Ціни на них, як і кілька років тому, від 150 грн.

Англо-нубійська порода кіз Яку породу кіз обрати?

Якщо людина вже «пройшла» через безпородну козу, впевнилася, що козівництво — її справа, можна обирати породу. Перед цим успішні козівники радять відповісти на запитання: для яких цілей ви будете

утримувати цих тварин? Якщо ви плануєте продавати молоко, можна зупинитися на найпопулярнішій Зааненській породі. Здорова «зааненка» дає в день не менше 3,5 літрів молока. Якщо за нею правильно доглядати та забезпечити їй правильний раціон, надої можуть сягати 5-7 літрів. Для молочного напрямку також добре підходять такі породи як Ламанча (3-5 л/день) та британська альпійська порода (від 4,5 л/день).

Зааненська порода кіз

Але вибір породи — це ще не все. Тому, хто обирає саме молочний напрямок, буде нелегко реалізувати продукцію, якщо попередньо не налагодити клієнтську базу. Зокрема, з такою проблемою зіштовхнулася Марина Алексеева, коли намагалася укласти угоду з молокозаводом на постачання козиного молока. Його керівництво погодилося укласти зі мною договір. Спочатку завод вимагав тону молока в день. Я погодилася. Порахувала і зрозуміла, що є резон розвивати поголів'я, за реєструвати його офіційно і т.д. Запустила процес підготовки до цього. Згодом на молокозаводі повідомили, що хочуть уже дві тони молока, щоб мати резерв. Я запропонувала їм юридично оформити документи, щоб мінімізувати свої ризики, якщо вони раптом цих дві тони не заберуть. От на цьому наші перемовини і закінчилися», — розповідає Марина Алексеева.

Для багатьох власників козиних ферм справжнім мистецтвом стало виробництво сирів. Щоб досягнути досконалості цей процес, дехто кидає престижну роботу у місті та переїздить до села. Так, принаймні, зробила власниця козиної ферми «Золота коза» Тетяна Орловська.

Тетяна Орловська

«Переробкою товарного молока займаюся самотужки, бо у нашому районі молокозаводи його не беруть. Та й здавати молоко по 2,80 грн, я вважаю, просто смішно, нецільно і не вигідно. Тому з козиного

молока ми виготовляємо сири, йогурт, і навіть мило», — розповідає Тетяна Орловська. На козиній фермі Тетяни Орловської є власний міні-цех для виробництва сирів та переробки молока, який виготовлявся індивідуально для потреб підприємства. Якщо і ви зацікавилися напрямом виробництва сирів, то для цього ідеально підходить нубійська порода кіз, яка славиться молоком, жирністю в 5-7%.

Інвестиції у сироварню

За словами керівника підприємства, що займається виготовленням українських міні-сироварень, купувати таке обладнання варто тим, хто щодня має стабільні надої — не менше 100 л молока. Мінімальна комплектація міні-сироварні зараз коштує 5-6 тис. євро, проте ціна постійно коливається, оскільки прив'язана до курсу.

Траплялись випадки, коли люди, які не тримають стадо кіз промислових масштабів, об'єднувались і купували кооперативну сироварню, одну на кілька господарств.

Секрет успішного козівництва Марія Демчук

На жаль, ніхто з козівників не погодився порахувати, скільки довелося вкласти у розвиток своєї справи. Єдине зрозуміло точно — у цю справу треба вкласти багато любові. Бо кози потребують уваги своїх господарів, адже, крім гарного догляду, на надої впливає ще й емоційний стан тварин.

ТОВ «Фермерів та приватних землевласників» на постійній основі закуповує зернові від виробників з господарства.

Пропонуємо добрива виробництва України, Норвегії, Туреччини в наявності та під замовлення.

Поставка на найближчу залізничну станцію отримувача, самовивіз зі складу, доставка в господарство.

Приймаємо замовлення на рідкі та складні добрива.

Формування спільних партій допоможе отримати вигідніші ціни.

Для членів ГО «Асоціації фермерів та приватних землевласників Дніпропетровської області» - спеціальні умови!

Телефонуйте!

095-568-62-11; 067-393-05-58;

067-500-18-85; 067-500-19-55.

Пишіть:
49000, м. Дніпро,
пр-кт Пушкіна 11-А, оф.66

Дзвоніть:
098-183-00-18,
050-850-72-74

Передплатити
«Фермер Придніпров'я» можна
у будь-якому поштовому відділенні
області до 25 числа щомісяця.
Передплатний індекс 60092.